

Stanovisko České advokátní komory (ČAK) k problematice odposlechu

V souvislosti s různými mediálně presentovanými kauzami se do popředí veřejného zájmu dostala mj. problematika telefonních odposlechnů. Stav v oblasti odposlechnů považuje **Česká advokátní komora za velmi neuspokojivý** a svým způsobem **alarmující**.

Otázky týkající se jakýchkoliv forem odposlechu telekomunikačního provozu, prostorového odposlechu a pod. jsou otázkami, které se bytostně dotýkají výkonu advokátní profese, neboť vztah advokáta ke klientovi (a naopak) je a musí být vztahem absolutně důvěrným. Proto ČAK považuje za svou povinnost vyslovit k vymezené problematice svůj názor, a to společně s náměty nápravy vadného stavu. Politický podtext různých "mediálních afér" a v té souvislosti prezentovaných stanovisek podmínil, že tak činíme až po volbách do krajských zastupitelstev a do Senátu Parlamentu ČR, přitom preferujeme výrazně právní hledisko přístupu k věci.

Všechny formy odposlechu telekomunikačního provozu, anebo prostorového odposlechu či skrytého sledování prostor videokamerou, představují velmi závažný zásah do soukromí občanů, který je přijatelný pouze v těch nejnnutnějších případech (viz čl. 8/2 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod). Povaze zásahu do soukromí, a naopak potřebě toto soukromí chránit, současná legislativa **nevyhovuje**. V případě tzv. oficiálních odposlechnů, tj. realizovaných se souhlasem soudu, je právní úprava naprosto vágní a neodpovídající kritériím, z nichž vychází Evropský soud pro lidská práva (ať již úprava v trestním řádu, v zákoně o BIS, Vojenském obranném zpravodajství, či Celním zákoně). Všechny existující úpravy včetně trestního řádu, podle něhož provádí odposlechn policej, mají ten zásadní nedostatek, že neobsahují možnost zpětné kontroly, tzn. nedávají občanovi právo, aby se sám domáhal přezkoumání zákonnosti odposlechu. Tím je celý systém odposlechnů v ČR v rozporu s č. 13 výše zmiňované Úmluvy, který právo na takové přezkoumání předpokládá.

Není zřejmě sporu, že různými druhy odposlechnů, včetně odposlechnů prostorových, se zabývají vyjma státních orgánů též soukromé subjekty. I když jsou odposlechny a obdobná činnost realizovány bez jakékoliv povolovací procedury a kontroly, tak s ohledem na absenci legislativní úpravy nejsou a nemohou být tyto aktivity trestným činem, ani přestupkem! To vše v situaci, kdy neexistuje žádný přehled o tom, jaké subjekty se v této oblasti pohybují, s jakým personálním obsazením, na čí pokyn a jakou zakázku pracují a jak následně využívají získané informace.

Česká advokátní komora je přesvědčena, že stát by měl urychleně doplnit a

zpřesnit pravidla pro povolování odposlechů v zákonech o BIS, VOZ a v celním zákoně a pro všechny odposlechy prováděné státními orgány by měl **uzákonit zásadu**, že po určité době, není-li v důsledku odposlechu zahájeno trestní stíhání, musí být občan o odposlechu informován. Tak mu bude dána možnost, aby se žalobou na ochranu osobnosti domohl nápravy a zadostiučinění. V případě používání odposlechových technik soukromými subjekty upřednostňujeme ten postup, aby aktivity tohoto druhu, jimiž je zasahováno do soukromí občanů, byly postaveny mimo zákon. Opačný postup by vyžadoval velmi komplikovanou právní regulaci.

za představenstvo České advokátní komory
JUDr. Vladimír Jirousek,
předseda České advokátní komory

kontakt: tisková mluvčí ČAK, dr. Iva Chaloupková